

SLOVENSKÁ REKTORSKÁ KONFERENCIA

Správa o stave školstva na Slovensku – vysoké školstvo Závery a odporúčania z verejnej diskusie s akademickými funkcionármi vysokých škôl a fakúlt

Vysoké školstvo je jedným zo základných pilierov udržateľnosti ďalšieho rozvoja Slovenska.

Predstavitelia vysokých škôl a fakúlt odporúčajú ministrovi školstva, vedy, výskumu a športu SR, aby pri príprave dlhodobej koncepcie rozvoja vysokého školstva ako aj ďalších koncepčných materiálov týkajúcich sa vysokých škôl bola venovaná zvýšená pozornosť nasledujúcim prioritným oblastiam:

1. Peniaze do vysokoškolského vzdelávania a vysokoškolskej vedy
2. Kvalita vzdelávania
3. Výskum a vývoj na vysokých školách
4. Služby spoločnosti a regiónu ako tretí pilier poslania vysokých škôl
5. Autonómia vysokých škôl

Ad 1) Peniaze do vysokoškolského vzdelávania a vysokoškolskej vedy

- Apelujeme na hľadanie politickej a spoločenskej zhody pre prioritnú podporu vysokého školstva. Dlhodobé podfinancovanie vedie k strate konkurencieschopnosti slovenských vysokých škôl. Financovanie vzdelávania je investícia, ktorá by mala byť prioritne vynakladaná nezávisle od zmien hospodárskych cyklov. Financovanie vysokého školstva treba odvíjať od zámerov a cieľov formulovaných v dlhodobom zámere ministerstva.
- Odporúčame vecne stanoviť objem prostriedkov, ktoré budú z verejných zdrojov vynaložené v rozumnom časovom rámci na vysokoškolské vzdelávanie a na výskum a vývoj, aby tak bolo dosiahnuté financovanie minimálne na úrovni priemeru EÚ a OECD.
- Treba sa zamerať aj na modernizáciu základnej technickej infraštruktúry, výskumných laboratórií, učební, knižníc a ubytovacích kapacít pre študentov vysokých škôl.
- V záujme finančnej podpory vysokého školstva a vedy odporúčame také úpravy daňových zákonov, aby si podnikateľské subjekty mohli zahrnúť podporu vysokoškolského vzdelávania a výskumu do svojich nákladov.

Ad 2) Kvalita vzdelávania

- V súlade so všeobecne akceptovanými európskymi štandardmi zabezpečenia kvality (Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area)

treba trvalo posilňovať zodpovednosť samotných vysokých škôl za kvalitu poskytovaného vzdelávania a jej kontrolu.

- Vysoké školy musia mať transparentné vnútorné systémy zabezpečenia kvality vzdelávania a externé hodnotenie Akreditačnou komisiou treba v prvom rade zamerať na kontrolu funkčnosti a efektívnosti takýchto interných systémov. Treba mať na pamäti, že akreditácia posudzuje splnenie minimálnych požiadaviek na kvalitu vzdelávania.
- Akreditácia musí motivovať vysoké školy, aby sledovali uplatnenie svojich absolventov a prispôbovali vysokoškolské vzdelávanie potrebám trhu práce. Akreditácia musí byť transparentná a jej výsledky predvídateľné.
- Odporúčame upraviť postavenie a postupy Akreditačnej komisie tak, aby sa stala plnohodnotným členom ENQA a Registra EQAR. Akreditačná komisia musí byť schopná, ochotná a musí mať akceptáciu pôsobiť aj za hranicami Slovenska.
- Zabezpečenie kvality musí mať európsky rozmer, t.j. umožniť vysokým školám žiadať o zahraničnú pečať kvality. Vláda SR musí uznať registrované agentúry z iných krajín a uznávať ich závery (napr. EUA IEP).

Ad 3) Výskum a vývoj na vysokých školách

„Na univerzitách je vzdelávacia aktivita neoddeliteľná od výskumnej aktivity, pretože len tak môže výučba sledovať vývoj potrieb i požiadaviek spoločnosti a vedeckých poznatkov“.

(Magna Charta Universitatum, 1998)

- Odporúčame MŠVVŠ SR vypracovať a predložiť aj Správu o stave vedy na Slovensku na verejnú diskusiu
- V rámci doktorandského štúdia odporúčame výrazne zvýšiť investície s cieľom vytvárať konkurencieschopné podmienky pre povolanie vysokoškolského učiteľa a výskumníka.
- Podporovať interdisciplinárny výskum a budovať najnovšiu vedeckú infraštruktúru na vysokých školách.

Ad 4) Služby spoločnosti a regiónu ako tretí pilier poslania vysokých škôl

- Odporúčame rozpracovať opatrenia, ktoré umožnia vysokým školám stať sa motorom rozvoja spoločnosti a regiónov a podporia spoluprácu praxe s vysokými školami.
- Podporiť zakladanie inkubátorov, technologických centier, výskumných centier pre univerzitnú spoluprácu s partnermi.
- Vytvárať finančné a pomocné nástroje pre inovácie a spoluprácu univerzít s partnermi.
- Poskytnúť regionálnym štruktúram strategické kompetencie a zdroje na podporu regionálnej a nadregionálnej spolupráce.
- Podporiť spoluprácu štátnych regionálnych štruktúr, univerzít a výskumných ústavov.

Ad 5) Autonómia vysokých škôl

- Autonómia vysokých škôl je jednou z kľúčových hodnôt demokratickej spoločnosti. Autonómia umožňuje nielen nezávislý rozvoj vysokých škôl ako inštitúcií v celej šírke ich pestrosti a rôznorodosti, ale najmä rozvoj osobností učiteľov, vedcov a nastupujúcich generácií vysoko vzdelaných odborníkov a občanov.
- Odporúčame poskytnúť vysokým školám vyšší stupeň autonómie pri budovaní vnútornej organizácie a riadiacich štruktúr.
- Vysoké školy musia mať zabezpečené stabilné ekonomické a legislatívne podmienky a inštitucionálnu nezávislosť.
- Umožniť vysokým školám flexibilnejšie riadenie a úpravu kompetencií orgánov akademickej samosprávy.
- Odporúčame citlivo pristupovať k právnej úprave/rušeniu vedecko-pedagogických a umelecko-pedagogických titulov, niektorých akademických titulov a vedeckých hodností.
- Rešpektujeme tradíciu, ale podporujeme modernizáciu vysokoškolského sektora a sledovanie súčasných trendov rozvoja európskeho školstva.

V Bratislave 13. júna 2013